

Δ Ε Λ Τ Ι Ο Τ Υ Π Ο Υ

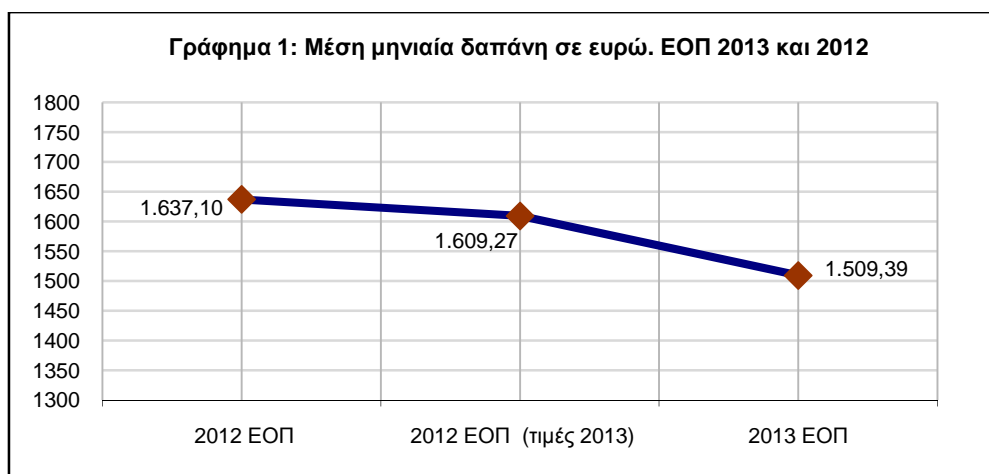
ΕΡΕΥΝΑ ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑΚΩΝ ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΩΝ 2013

Από την Ελληνική Στατιστική Αρχή (ΕΛΣΤΑΤ) ανακοινώνονται τα αποτελέσματα της δειγματοληπτικής Έρευνας Οικογενειακών Προϋπολογισμών (ΕΟΠ), έτους 2013 (οι περίοδοι αναφοράς δαπανών όλων των αγαθών και υπηρεσιών καταγράφονται λεπτομερώς στις επεξηγηματικές σημειώσεις). Η έρευνα διενεργήθηκε σε δείγμα ιδιωτικών νοικοκυριών όλων των περιοχών της Χώρας. Τα τυπικά σφάλματα για τις δώδεκα (12) βασικές κατηγορίες αγαθών και υπηρεσιών υπολογίστηκαν με τη μορφή συντελεστή μεταβλητότητας (CV) και παρέχονται στον Πίνακα 19. Επισημαίνεται ότι, για την έρευνα έτους 2013, οι αναγωγικοί συντελεστές υπολογίστηκαν με βάση την Απογραφή Πληθυσμού έτους 2011, και ως εκ τούτου προέκυψαν διαφοροποιήσεις, σε σύγκριση με την έρευνα 2012 (της οποίας οι αναγωγικοί συντελεστές είχαν υπολογιστεί με βάση την Απογραφή Πληθυσμού έτους 2001), ως προς το μέγεθος των νοικοκυριών (αύξηση μονομελών νοικοκυριών και μείωση νοικοκυριών με τέσσερα μέλη). Τα αποτελέσματα της έρευνας έτους 2014 θα ανακοινωθούν στις 25/6/2015.

Α. Μεταβολή της μέσης δαπάνης των νοικοκυριών

- Η μέση μηνιαία δαπάνη των νοικοκυριών, για το 2013, ανήλθε στα 1.509,39 ευρώ, καταγράφοντας μείωση κατά 7,8% ή 127,71 ευρώ, σε σύγκριση με το 2012 (Γράφημα 1, Πίνακας 1). Σε πραγματικούς όρους, η μέση μηνιαία δαπάνη μειώθηκε, κατά 6,2% ή 99,88 ευρώ, λόγω της επίδρασης από τον πληθωρισμό, σύμφωνα με τον Δείκτη Τιμών Καταναλωτή του έτους 2013 (Γράφημα 1).

Πληροφορίες:
Δ/νση Στατιστικών
Πληθυσμού και
Αγοράς Εργασίας
Τμήμα Ειδικών
Ερευνών
Νοικοκυριών
Γ. Ντούρος:
τηλ.: 213 1352174
fax: 213 1352906
e-mail:
g.ntouros@statistics.gr

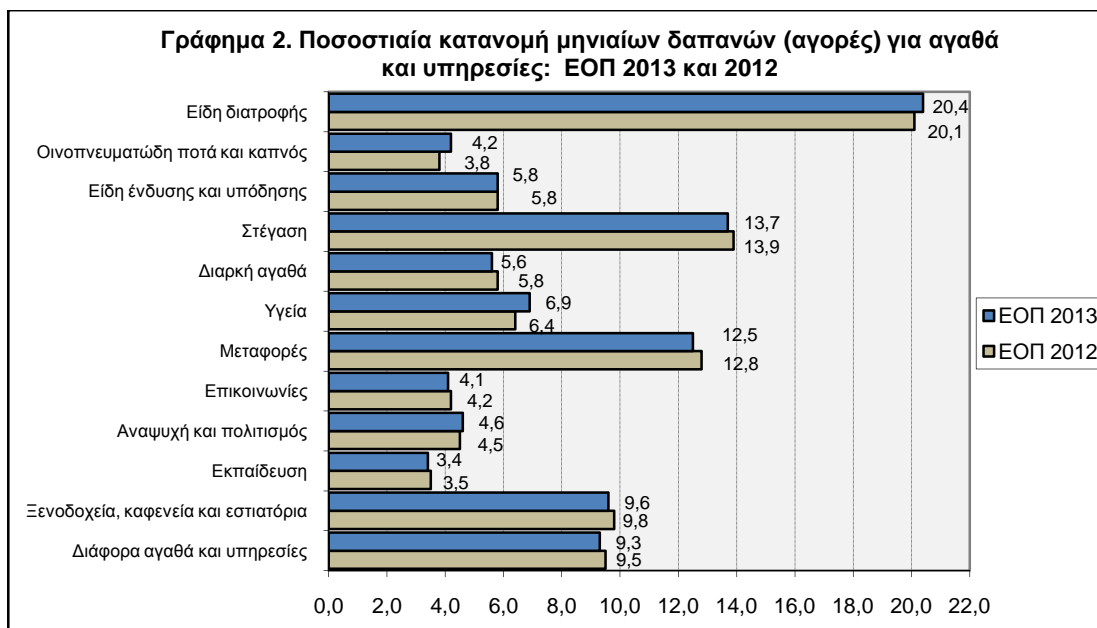

- Το μεγαλύτερο μερίδιο των δαπανών του μέσου προϋπολογισμού των νοικοκυριών αφορά στα είδη διατροφής (20,4%) και ακολουθούν η στέγαση (13,7%) και οι μεταφορές (12,5%), ενώ οι υπηρεσίες της εκπαίδευσης αποτελούν το μικρότερο μερίδιο των δαπανών (3,4%) (Γράφημα 2, Πίνακας 1).

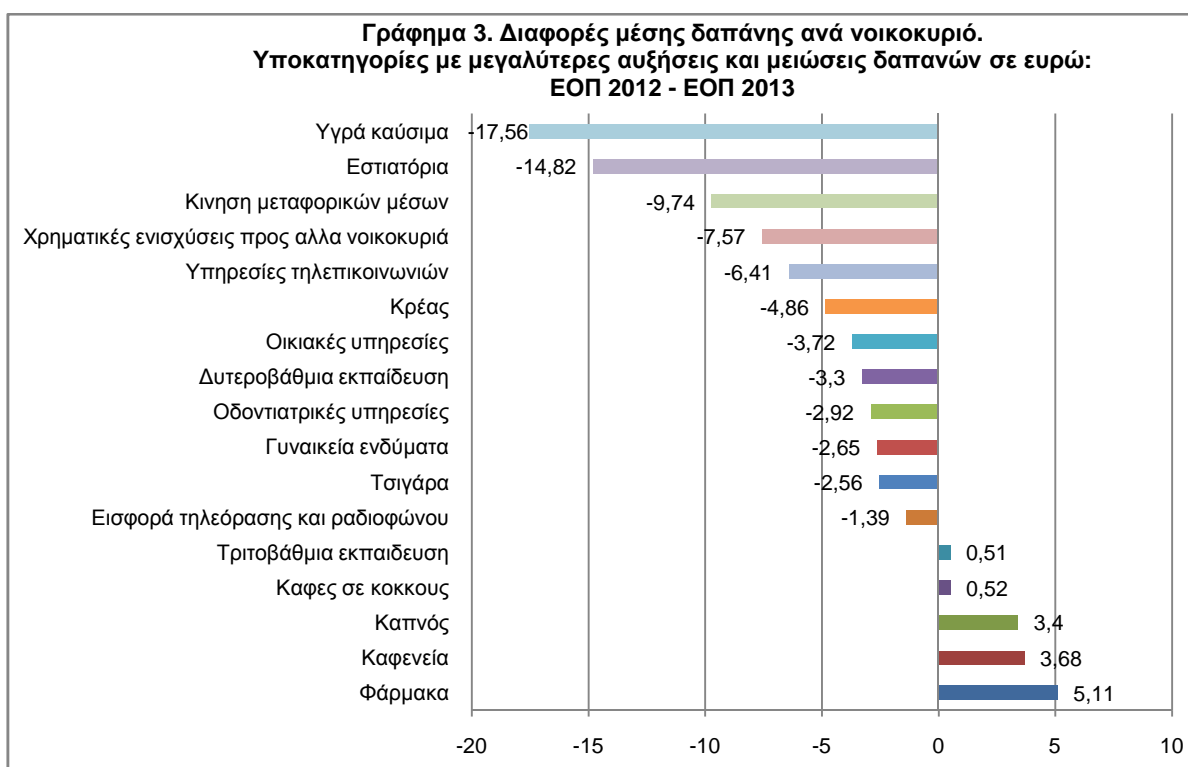
B. Βασικές διαπιστώσεις

- Το καταναλωτικό πρότυπο, σε ποσοστά επί του μέσου όρου μηνιαίων δαπανών των νοικοκυριών της Χώρας, σύμφωνα με τις δώδεκα (12) κατηγορίες αγαθών και υπηρεσιών ατομικής κατανάλωσης (COICOP - HBS 2003¹, ταξινόμηση που χρησιμοποιείται στα πλαίσια του Ευρωπαϊκού Στατιστικού Συστήματος), παρουσιάζεται στα Γραφήματα 2 και 3, και στους Πίνακες 1 και 2. Πιο συγκεκριμένα:
 - ο Μεταξύ του 2012 και του 2013 παρατηρείται μεταβολή του καταναλωτικού προτύπου (τρέχουσες τιμές) και, ειδικότερα, μετατόπιση των δαπανών από δαπάνες που αφορούν στις μεταφορές, στα διαρκή αγαθά, στη στέγαση, στα ξενοδοχεία, καφενεία και εστιατόρια, στα διάφορα αγαθά και υπηρεσίες, στην εκπαίδευση, στις επικοινωνίες προς τις δαπάνες που αφορούν, κυρίως, στην υγεία, στα αλκοολούχα ποτά και καπνό και στη διατροφή (Γράφημα 2, Πίνακας 1), ως ποσοστό επί του οικογενειακού προϋπολογισμού.
 - ο Σε σχέση με την προηγούμενη έρευνα (2012), καταγράφεται μεγαλύτερη μείωση δαπανών, σε τρέχουσες τιμές, για διαρκή αγαθά (-11,6%), εκπαίδευση (-11,3%), μεταφορές (-9,9%), διάφορα αγαθά και υπηρεσίες (-9,5%), ξενοδοχεία, καφενεία και εστιατόρια (-9,3%), επικοινωνίες (-9,2%), στέγαση (-8,8%), ένδυση-υπόδηση (-8,3%), Μικρότερες μειώσεις παρατηρούνται στις δαπάνες στα είδη διατροφής (-6,5%), αναψυχή και πολιτισμό (-5,6%), υγεία (-0,3%), ενώ μικρή αύξηση καταγράφηκε για, οινοπνευματώδη ποτά και καπνό (0,1%) (Πίνακας 1).
 - ο Σε σταθερές τιμές 2013, τα παραπάνω ποσοστά διαφοροποιούνται, με αποτέλεσμα, σε σχέση με την προηγούμενη έρευνα (2012), να καταγράφεται μεγαλύτερη μείωση δαπανών για διαρκή αγαθά (-9,5%), στέγαση (-8,9%), επικοινωνίες (-7,6%), εκπαίδευση (-7,6%), ξενοδοχεία, καφενεία και εστιατόρια (-6,4%), είδη διατροφής (-5,7%), ένδυση-υπόδηση (-5,5%), και για διάφορα αγαθά και υπηρεσίες (-5,2%). Μικρότερες μειώσεις παρατηρούνται στις δαπάνες στα οινοπνευματώδη ποτά και καπνό (-2,7%) αναψυχή και πολιτισμό (-2,6%), υγεία (-1,0%) (Πίνακας 2).
 - ο Όσον αφορά στις διαφορές στην ποσοστιαία συμμετοχή της κάθε ομάδας στο σύνολο των δαπανών σε τρέχουσες τιμές, η μεγαλύτερη αύξηση καταγράφεται στην υγεία, κατά 0,5 ποσοστιαίες μονάδες, ενώ η μεγαλύτερη μείωση καταγράφεται στις μεταφορές, περίπου κατά 0,3 ποσοστιαίες μονάδες (Πίνακας 1). Σε σταθερές τιμές 2013, η μεγαλύτερη αύξηση καταγράφεται στις δαπάνες για αναψυχή και πολιτισμό κατά 0,2 ποσοστιαίες μονάδες, ενώ η μεγαλύτερη μείωση καταγράφεται στις στέγαση, περίπου κατά 0,4 ποσοστιαίες μονάδες (Πίνακας 1).

⁽¹⁾ Η τελική ταξινόμηση COICOP-HBS καταρτίστηκε από τη Eurostat σε συνεργασία με τις εθνικές στατιστικές υπηρεσίες των κρατών μελών και εμπεριρογνώμονες και εγκρίθηκε το Δεκέμβριο του 2003

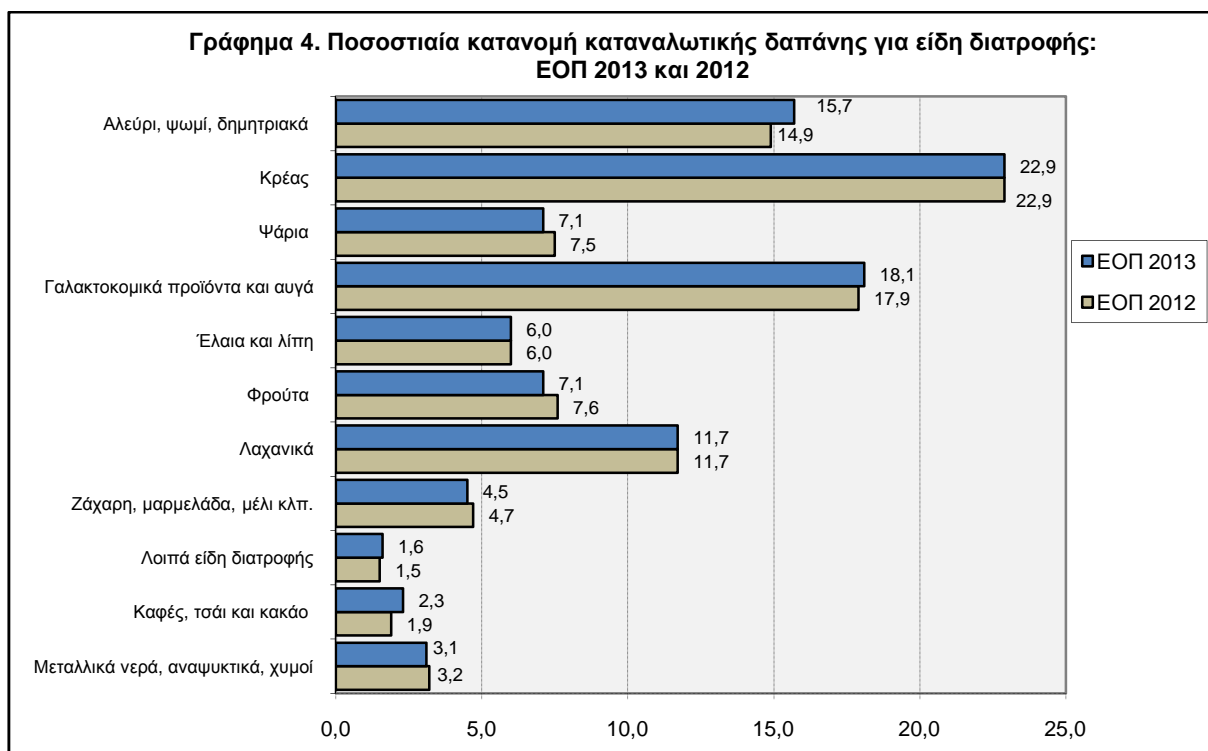

- ο Μεγαλύτερη μείωση στη μέση μηνιαία δαπάνη των νοικοκυριών σε ευρώ (τρέχουσες τιμές) στις υποκατηγορίες δαπανών καταγράφεται στα υγρά καύσιμα (-17,56 ευρώ), στα εστιατόρια (-14,82 ευρώ), και στη κίνηση μεταφορικών μέσων (-9,74 ευρώ), σε σχέση με το προηγούμενο έτος (2012), οι οποίες αποτελούν το 34% της συνολικής μείωσης της δαπάνης (- 127,71 ευρώ), ενώ μεγαλύτερη αύξηση καταγράφεται στα φάρμακα (5,11 ευρώ) και στα καφενεία (3,68 ευρώ) (Γράφημα 3).

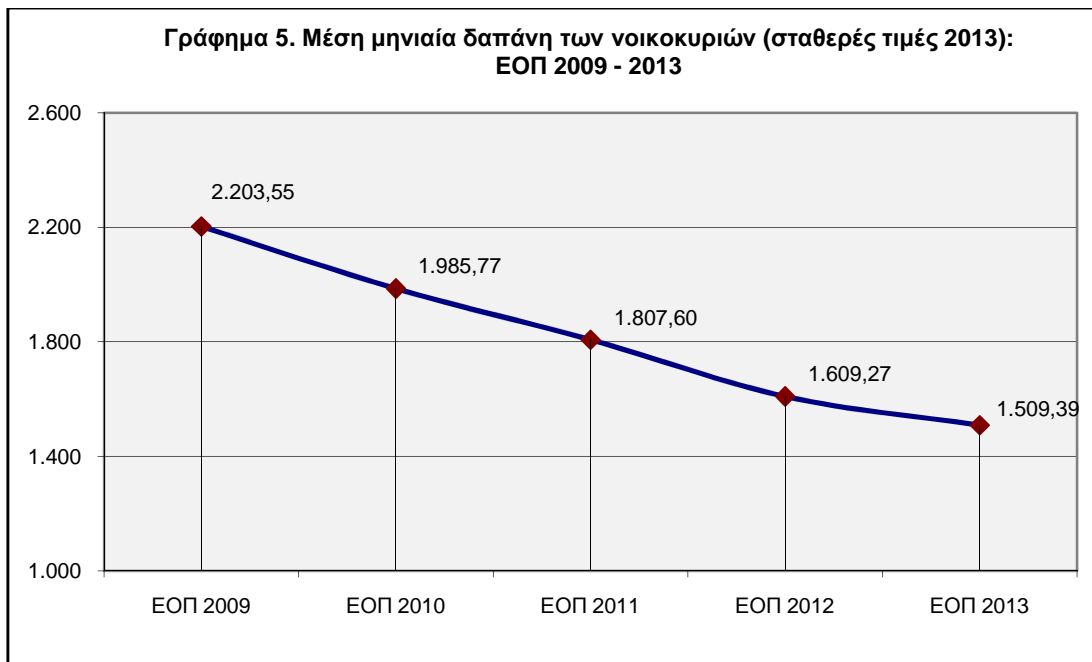

- Στον Πίνακα 3, παρουσιάζεται η μέση μηνιαία δαπάνη για όλα τα νοικοκυριά από το 2009 έως και το 2013, σε τρέχουσες τιμές.

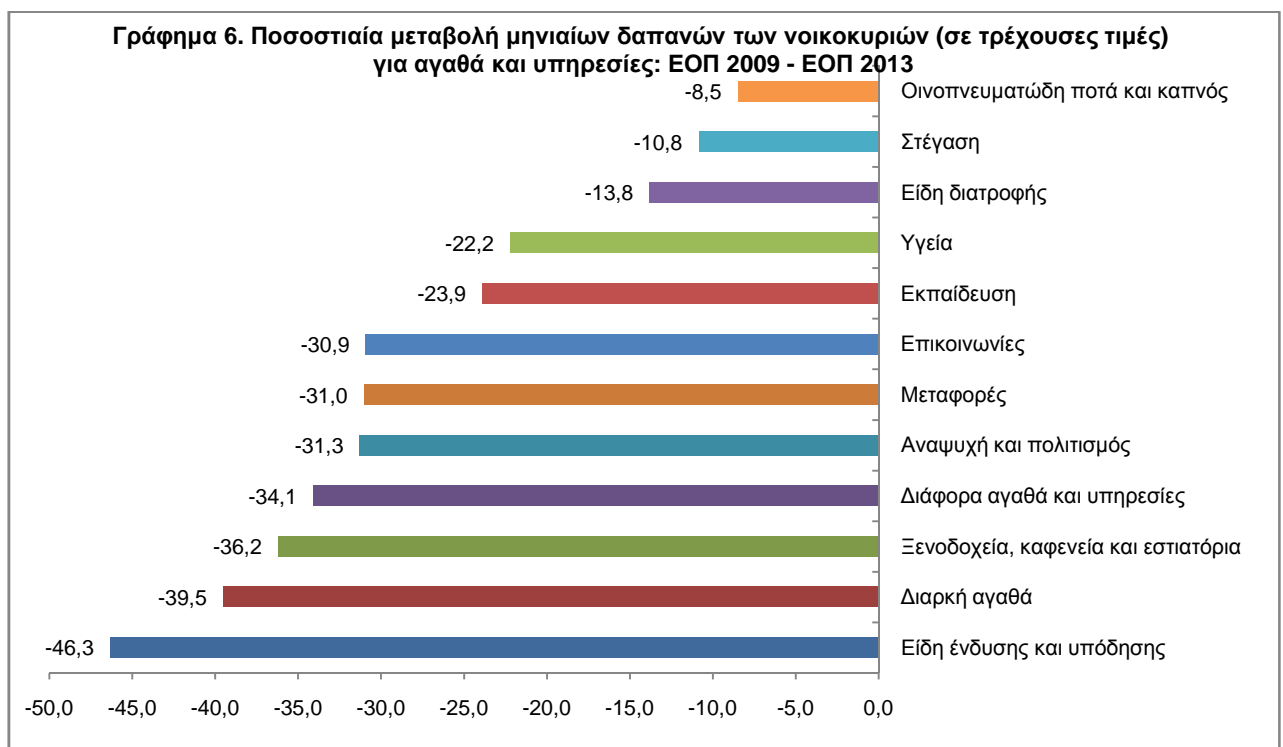
- Όσον αφορά στις δαπάνες στα είδη διατροφής, σε σχέση με την προηγούμενη έρευνα (2012), παρατηρείται μείωση της μηνιαίας δαπάνης (τρέχουσες τιμές), για φρούτα (-12,3%), μεταλλικά νερά, αναψυκτικά και χυμούς (-11,5%), ψάρια (-11,6%), ζάχαρη, μαρμελάδα, μέλι, γλυκά και ζαχαρωτά (-9,5%), έλαια και λίπη (-7,5%), λαχανικά (-6,7%), κρέας (-6,4%), γαλακτοκομικά προϊόντα και αυγά (-5,5%), λοιπά είδη διατροφής (-4,5%), αλεύρι, ψωμί, δημητριακά (-1,8%), ενώ παρατηρείται αύξηση της μηνιαίας δαπάνης για καφέ, τσάι και κακάο (10%), (Γράφημα 4, Πίνακας 4).

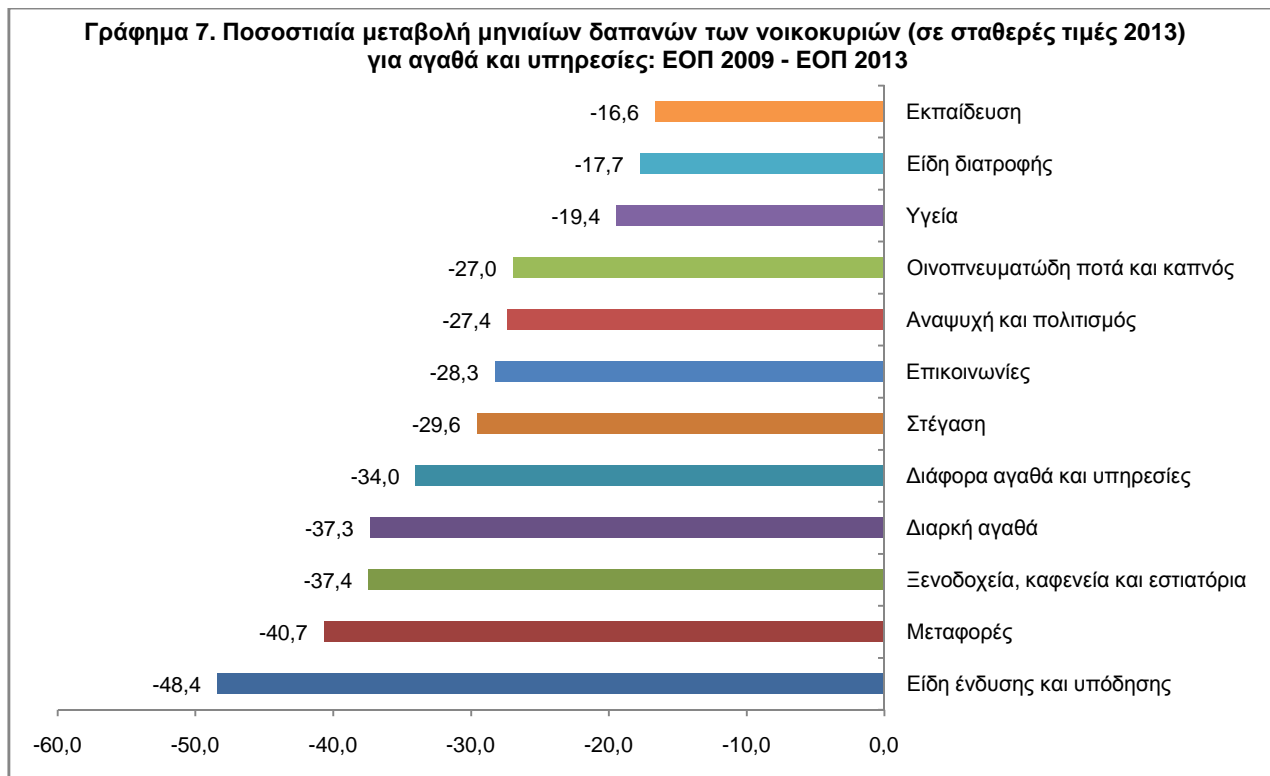

- Συγκρίνοντας τα αποτελέσματα της ΕΟΠ 2013 με αυτά των προηγούμενων ερευνών, σε σταθερές τιμές 2013, παρατηρούμε μείωση της μέσης μηνιαίας δαπάνης των νοικοκυριών από 2.203,55 ευρώ το 2009 σε 1.509,39 ευρώ το 2013, η οποία αντιστοιχεί σε μείωση κατά 31,5%. Η αντίστοιχη μείωση σε τρέχουσες τιμές ανέρχεται σε 26,9% (Γράφημα 5, Πίνακας 3).

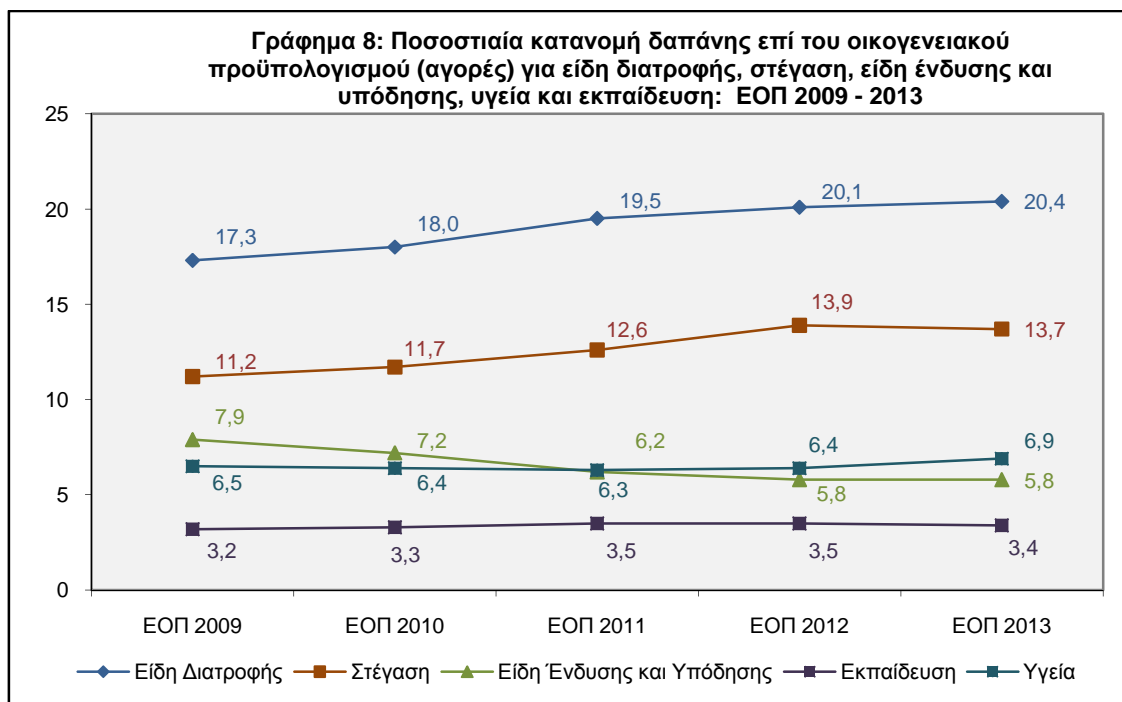

- Στα γραφήματα 6 και 7 παρουσιάζεται η ποσοστιαία μεταβολή των μηνιαίων δαπανών των νοικοκυριών για αγαθά και υπηρεσίες, σε τρέχουσες και σε σταθερές τιμές αντίστοιχα, από τα στοιχεία που προκύπτουν από τις ΕΟΠ 2009 και 2013. Η μεγαλύτερη μείωση τόσο σε τρέχουσες όσο και σε σταθερές τιμές 2013 εμφανίζεται στα είδη ένδυσης και υπόδησης (-46,3% και -48,4% αντίστοιχα). Η μικρότερη μείωση καταγράφεται στα οινοπνευματώδη ποτά και καπνό (-8,5%), σε τρέχουσες τιμές, ενώ σε σταθερές τιμές 2013 καταγράφεται στην εκπαίδευση (-16,6%).

- Την περίοδο από το 2009 έως το 2013, το σχετικά μεγαλύτερο μέρος των δαπανών επί του συνολικού οικογενειακού προϋπολογισμού αφορά σε είδη διατροφής (Πίνακας 3).
- Την περίοδο από το 2009 έως το 2013, συνεχής είναι η μείωση των δαπανών για διαρκή αγαθά, ως ποσοστό επί του οικογενειακού προϋπολογισμού, από 6,7% το 2009 σε 5,6% το 2012 (Πίνακας 3).

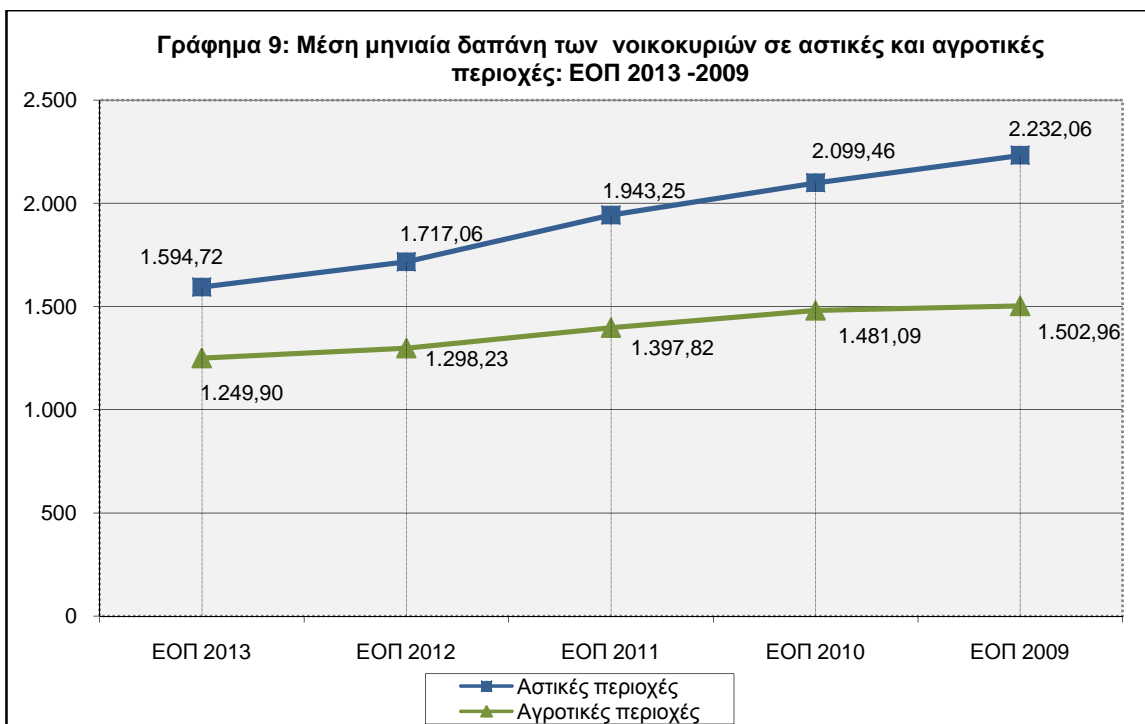
- Στο Γράφημα 8 παρουσιάζεται διαχρονικά, για τα έτη 2009 έως 2013, η τάση που καταγράφεται για βασικές κατηγορίες αγαθών και υπηρεσιών, ως ποσοστό της μέσης μηνιαίας δαπάνης επί

του οικογενειακού προϋπολογισμού (τρέχουσες τιμές). Παρατηρείται αύξηση του ποσοστού της δαπάνης για είδη διατροφής κατά 3,1 ποσοστιαίες μονάδες, της δαπάνης για στέγαση κατά 2,5 ποσοστιαίες μονάδες, για δαπάνες υγείας και εκπαίδευσης κατά 0,4 και 0,2 ποσοστιαίες μονάδες αντίστοιχα. Αντιθέτως, μείωση παρατηρείται στα ποσοστά της δαπάνης για είδη ένδυσης και υπόδησης κατά 2,4 ποσοστιαίες μονάδες.

- Η ποσοστιαία κατανομή της μέσης μηνιαίας δαπάνης των νοικοκυριών, κατά τρόπο κτήσεως, παρουσιάζεται στον Πίνακα 5.

Γ. Διαφορετικά πρότυπα κατανάλωσης, ανάλογα με τον τύπο νοικοκυριών

- Στον Πίνακα 6 παρουσιάζονται, ταξινομημένες κατά φθίνουσα σειρά, οι δώδεκα (12) κατηγορίες δαπανών που πραγματοποιούν, κατά μέσο όρο, τα νοικοκυριά της Χώρας για αγαθά και υπηρεσίες (τρέχουσες τιμές). Η μεγαλύτερη μέση μηνιαία δαπάνη αφορά σε είδη διατροφής και ακολουθούν οι δαπάνες για στέγαση, μεταφορές, ξενοδοχεία, εστιατόρια, καφενεία κλπ., ενώ επισημαίνεται ότι, παρά τα διαφορετικά πρότυπα κατανάλωσης, που παρατηρούνται ανάλογα με τον τύπο νοικοκυριού, η μεγαλύτερη δαπάνη που καταγράφεται σε όλους τους τύπους νοικοκυριών αφορά σε είδη διατροφής.
- Νοικοκυριά με ένα άτομο μόνο, ηλικίας 65 ετών και άνω, έχουν λιγότερες δαπάνες κατά 54,5% της μέσης μηνιαίας δαπάνης των νοικοκυριών της Χώρας. Νοικοκυριά που αποτελούνται από ένα ζευγάρι με δυο παιδιά έως και 16 ετών έχουν περισσότερες δαπάνες κατά 42,0% της μέσης μηνιαίας δαπάνης των νοικοκυριών της Χώρας (Πίνακας 7).
- Νοικοκυριά με υπεύθυνο οικονομικά μη ενεργό ή άνεργο δαπανούν, κατά μέσο όρο, το 82,1 % της μέσης μηνιαίας δαπάνης των νοικοκυριών της Χώρας, ενώ αυτά με υπεύθυνο αυτοαπασχολούμενο με μισθωτούς το 199,5% αυτής (Πίνακας 8).
- Μείωση σε σύγκριση με το 2012, καταγράφεται στις δαπάνες νοικοκυριών με υπεύθυνο μισθωτό κατά 8,5%, ενώ αύξηση κατά 4,4% καταγράφεται στις δαπάνες νοικοκυριών με υπεύθυνο αυτοαπασχολούμενο με μισθωτούς (Πίνακας 8).
- Η μέση μηνιαία δαπάνη διαφέρει ανάλογα με την ηλικία του υπευθύνου του νοικοκυριού. Όπως και στην έρευνα έτους 2012, τα νοικοκυριά με υπεύθυνο ηλικίας 45-54 ετών δαπανούν, κατά μέσο όρο, περισσότερο. Πιο συγκεκριμένα, τα νοικοκυριά αυτά δαπανούν, κατά μέσο όρο, το 124,7 % της μέσης μηνιαίας δαπάνης των νοικοκυριών της Χώρας, ενώ αυτά με υπεύθυνο ηλικίας 75 ετών και άνω το 56,3% αυτής (Πίνακας 9).
- Τα νοικοκυριά που διαμένουν σε αγροτικές περιοχές δαπανούν 1.249,90 ευρώ μηνιαίως, ενώ αυτά που διαμένουν σε αστικές περιοχές 1.594,72 ευρώ (Γράφημα 9, μέση μηνιαία δαπάνη των νοικοκυριών σε αστικές και αγροτικές περιοχές, 2009-2013). Επομένως, τα νοικοκυριά που διαμένουν σε αγροτικές περιοχές δαπανούν, κατά μέσο, όρο 21,6% λιγότερο από τα νοικοκυριά που διαμένουν σε αστικές περιοχές.

Δ. Μέση μηνιαία κατανάλωση (ποσότητες), ειδών διατροφής, οινοπνευματωδών ποτών, καπνού, υγρών καυσίμων, υγραερίου, φυσικού αερίου και ηλεκτρικής ενέργειας. ΕΟΠ 2013 και 2012

- Μεταξύ των ετών 2012 και 2013, μείωση παρουσιάζουν οι μηνιαίες ποσότητες ειδών διατροφής και οινοπνευματωδών ποτών και καπνού, που αφορούν σε φρούτα (-11,8%), λαχανικά νωπά, συντηρημένα και όσπρια (-7,5%), τσιγάρα (-6,8%), ελαιόλαδο (-6,8%), αυγά, (-6,3%), ψάρια (-6,2%), τυρί (-5,6%), κρέας (-5,6%), γάλα (-2,4%), ψωμί και είδη αρτοποιίας (-2,9), γιαούρτι (-0,8%) και οινοπνευματώδη ποτά (-0,2%), ενώ αύξηση παρουσιάζουν οι μηνιαίες ποσότητες που αφορούν σε ζυμαρικά (3,5%) και ρύζι (1,6%) (Πίνακας 10).
- Η μέση μηνιαία ποσότητα υγρών καυσίμων και φυσικού αερίου που καταναλώνεται στην κύρια κατοικία μειώθηκε κατά 46,1% και 3,2% αντίστοιχα, ενώ η μέση μηνιαία ποσότητα στερεών καυσίμων (καυσόξυλα, πελλέτες, πυρήνας κλπ.), ηλεκτρικής ενέργειας και υγραερίου αυξήθηκε κατά 20,7 %, 1,2% και 0,3%, αντίστοιχα (Πίνακας 11).

Ε. Συνθήκες διαβίωσης

Από τα στοιχεία της έρευνας (Πίνακας 12) προκύπτει ότι:

α) αυξήθηκε ο αριθμός των νοικοκυριών που διαθέτουν:

- καταψύκτη στην κύρια κατοικία τους (μεταβολή 3,0%)
- ηλεκτρονικό υπολογιστή στην κύρια κατοικία τους (μεταβολή 3,0%),
- διέθεταν τουλάχιστον, ένα επιβατηγό αυτοκίνητο ΙΧ (1,3%), ενώ ο αριθμός των αυτοκινήτων μειώθηκε κατά 0,1%,
- τουλάχιστον, ένα κινητό τηλέφωνο (μεταβολή 0,4%),

β) μειώθηκε ο αριθμός των νοικοκυριών που:

- χρησιμοποιούν την κεντρική θέρμανση ως κύρια πηγή θέρμανσης (μεταβολή 31,3%).
- διαθέτουν πλυντήριο πιάτων (μεταβολή 2,1%)
- διαθέτουν σταθερό τηλέφωνο (μεταβολή 1,8%)
- διαθέτουν κλειστούς χώρους στάθμευσης στην κατοικία (μεταβολή 0,7%),
- κατέχουν ή νοικιάζουν δευτερεύουσες ή εξοχικές κατοικίες (μεταβολή 1,5%), λόγω μείωσης των εξοχικών κατοικιών που βρίσκονται στο εξωτερικό, καθώς επίσης και κάποιων εξοχικών που μετατράπηκαν σε κύριες κατοικίες,

ΣΤ. Ανισότητα

- Το μερίδιο της μέσης ισοδύναμης δαπάνης (αγορές, τρέχουσες τιμές) του πλουσιότερου 20% του πληθυσμού είναι 5,7 φορές μεγαλύτερο από το μερίδιο της μέσης ισοδύναμης δαπάνης του φτωχότερου 20% του πληθυσμού (5,9 για το 2012). Ο δείκτης μειώνεται στο 4,5, όταν συμπεριληφθούν στην καταναλωτική δαπάνη και οι τεκμαρτές δαπάνες (τελική καταναλωτική δαπάνη) (2) (4,7 για το 2012) (Πίνακας 13).
- Το μερίδιο της μέσης ισοδύναμης δαπάνης για είδη διατροφής των νοικοκυριών του φτωχότερου 20% του πληθυσμού ανέρχεται στο 32,3% των δαπανών των νοικοκυριών της Χώρας, ενώ το αντίστοιχο μερίδιο του πλουσιότερου 20% του πληθυσμού ανέρχεται στο 13,5% (Πίνακας 14).
- Ο κίνδυνος φτώχειας απειλεί το 21,0% του πληθυσμού της Χώρας, όταν στον υπολογισμό του δείκτη λαμβάνεται υπόψη μόνο η δαπάνη με τρόπο κτήσεως την αγορά (21,2% το 2012), ενώ ο δείκτης μειώνεται στο 14,7% του πληθυσμού (15,3% το 2012), όταν λαμβάνονται υπόψη όλες οι καταναλωτικές δαπάνες, ανεξάρτητα από τον τρόπο κτήσεως (τεκμαρτό ενοίκιο από ιδιοκατοίκηση, ιδιοπαραγόμενα αγαθά, αγαθά και υπηρεσίες παρεχόμενες δωρεάν από τον εργοδότη, άλλα νοικοκυριά, μη κερδοσκοπικούς οργανισμούς, κράτος κλπ) (Πίνακες 15 και 16).
- Η μέση μηνιαία δαπάνη των φτωχών νοικοκυριών⁽³⁾ εκτιμάται στο 32,8% των δαπανών των μη φτωχών νοικοκυριών⁽³⁾. Τα φτωχά νοικοκυριά δαπανούν το 33,6% του μέσου προϋπολογισμού τους σε είδη διατροφής, ενώ τα μη φτωχά το 18,8%. Λόγω της σύνθεσης των φτωχών νοικοκυριών (ηλικιωμένοι, ανασφάλιστοι, κλπ.), η δαπάνη τους για την υγεία ανέρχεται στο 9,0% του μέσου προϋπολογισμού τους, ενώ η αντίστοιχη δαπάνη των μη φτωχών ανέρχεται στο 7,0% (Πίνακας 17).

⁽²⁾ **Τελική καταναλωτική δαπάνη του νοικοκυριού:** η αξία, σε χρήμα, των αγαθών και υπηρεσιών που αγόρασε το νοικοκυριό ή έλαβε σε είδος (από δική του παραγωγή, δικό του κατάστημα, τον εργοδότη ή από αλλού), για να καλύψει τις οικογενειακές και κοινωνικές του ανάγκες.

⁽³⁾ **Φτωχός πληθυσμός:** ο πληθυσμός που έχει δαπάνη μικρότερη ή ίση από το κατώφλι της φτώχειας. Το κατώφλι της φτώχειας υπολογίζεται με τη σχετική έννοια και ορίζεται στο 60% της διάμεσης ισοδύναμης δαπάνης από αγορές του νοικοκυριού (περισσότερες πληροφορίες στις επεξηγηματικές σημειώσεις).

⁽³⁾ **Μη Φτωχός πληθυσμός:** ο πληθυσμός που έχει δαπάνη μεγαλύτερη από το κατώφλι της φτώχειας. Το κατώφλι της φτώχειας υπολογίζεται με τη σχετική έννοια και ορίζεται στο 60% της διάμεσης ισοδύναμης δαπάνης από αγορές του νοικοκυριού (περισσότερες πληροφορίες στις επεξηγηματικές σημειώσεις).

Z. Καταναλωτικά πρότυπα στην Ευρώπη

- Στην Ελλάδα και στη Βουλγαρία το σχετικά μεγαλύτερο μερίδιο των δαπανών (τρέχουσες τιμές) του μέσου προϋπολογισμού των νοικοκυριών αφορά στα είδη διατροφής (Πίνακας 18).
- Τα καταναλωτικά πρότυπα διαφέρουν για τη Γερμανία και τη Νορβηγία, όπου καταγράφονται ως υψηλότερες οι δαπάνες που αφορούν στη στέγαση, ενώ για το Ηνωμένο βασίλειο οι δαπάνες στις μεταφορές.
- Οι δαπάνες για εκπαίδευση κυμαίνονται από 0,2% του μέσου προϋπολογισμού των νοικοκυριών στη Νορβηγία έως 3,4% στην Ελλάδα.
- Η Ελλάδα και η Βουλγαρία καταγράφουν τη μεγαλύτερη ιδιωτική δαπάνη για την υγεία, 6,9% και 6,3 % του μέσου προϋπολογισμού των νοικοκυριών, αντίστοιχα.

Για περισσότερες πληροφορίες, σχετικά με την Έρευνα Οικογενειακών Προϋπολογισμών 2013, επισκεφτείτε την ιστοσελίδα της ΕΛΣΤΑΤ <http://www.statistics.gr/portal/page/portal/ESYE>

ΠΙΝΑΚΕΣ

Πίνακας 1. Μέση μηνιαία δαπάνη των νοικοκυριών (αγορές, τρέχουσες τιμές) για αγαθά και υπηρεσίες: ΕΟΠ 2013 και 2012

Αξία σε ευρώ

Αγαθά και υπηρεσίες	ΕΟΠ 2013		ΕΟΠ 2012		ΕΟΠ 2013/2012	ΕΟΠ 2013/2012
	Αξία	Κατανομή %	Αξία	Κατανομή %	Μεταβολή αξίας %	Διαφορά ποσοστιαίας κατανομής %
Σύνολο	1509,39	100,0	1637,10	100,0	-7,8	
Είδη διατροφής	307,33	20,4	328,57	20,1	-6,5	0,3
Οινοπνευματώδη ποτά και καπνός	62,80	4,2	62,71	3,8	0,1	0,4
Είδη ένδυσης και υπόδησης	87,38	5,8	95,34	5,8	-8,3	0,0
Στέγαση	206,99	13,7	227,07	13,9	-8,8	-0,2
Διαρκή αγαθά	83,94	5,6	94,97	5,8	-11,6	-0,2
Υγεία	104,44	6,9	104,71	6,4	-0,3	0,5
Μεταφορές	189,19	12,5	209,88	12,8	-9,9	-0,3
Επικοινωνίες	61,91	4,1	68,19	4,2	-9,2	-0,1
Αναψυχή και πολιτισμός	68,82	4,6	72,87	4,5	-5,6	0,1
Εκπαίδευση	50,83	3,4	57,33	3,5	-11,3	-0,1
Ξενοδοχεία, καφενεία και εστιατόρια	145,55	9,6	160,47	9,8	-9,3	-0,2
Διάφορα αγαθά και υπηρεσίες	140,19	9,3	154,98	9,5	-9,5	-0,2

Πίνακας 2. Μέση μηνιαία δαπάνη των νοικοκυριών (αγορές, σταθερές τιμές 2013) για αγαθά και υπηρεσίες: ΕΟΠ 2013 και 2012

Αξία σε ευρώ

Αγαθά και υπηρεσίες	ΕΟΠ 2013		ΕΟΠ 2012		ΕΟΠ 2013/2012	ΕΟΠ 2013/2012
	Αξία	Κατανομή %	Αξία	Κατανομή %	Μεταβολή αξίας %	Διαφορά ποσοστιαίας κατανομής %
Σύνολο	1509,39	100,0	1609,27	100,0	-6,2	
Είδη διατροφής	307,33	20,4	325,87	20,2	-5,7	0,1
Οινοπνευματώδη ποτά και καπνός	62,80	4,2	64,57	4,0	-2,7	0,1
Είδη ένδυσης και υπόδησης	87,38	5,8	105,50	5,7	-1,0	0,0
Στέγαση	206,99	13,7	70,68	14,1	-2,6	-0,4
Διαρκή αγαθά	83,94	5,6	92,49	5,8	-5,5	-0,2
Υγεία	104,44	6,9	227,26	6,6	-8,9	0,4
Μεταφορές	189,19	12,5	67,37	12,7	-8,1	-0,2
Επικοινωνίες	61,91	4,1	155,58	4,2	-6,4	-0,1
Αναψυχή και πολιτισμός	68,82	4,6	147,84	4,4	-5,2	0,2
Εκπαίδευση	50,83	3,4	204,66	3,4	-7,6	-0,1
Ξενοδοχεία, καφενεία και εστιατόρια	145,55	9,6	55,02	9,7	-7,6	0,0
Διάφορα αγαθά και υπηρεσίες	140,19	9,3	92,78	9,2	-9,5	0,1

Πίνακας 3. Μέση μηνιαία δαπάνη των νοικοκυριών (αγορές, τρέχουσες τιμές) για αγαθά και υπηρεσίες: ΕΟΠ 2013 – 2009

Αξία σε ευρώ

Αγαθά και υπηρεσίες	ΕΟΠ 2013		ΕΟΠ 2012		ΕΟΠ 2011		ΕΟΠ 2010		ΕΟΠ 2009	
	Αξία	%	Αξία	%	Αξία	%	Αξία	%	Αξία	%
Σύνολο	1509,39	100,0	1637,10	100,0	1824,02	100,0	1956,42	100,0	2065,18	100,0
Είδη διατροφής	307,33	20,4	328,57	20,1	355,05	19,5	351,67	18,0	356,60	17,3
Οινοπνευματώδη ποτά και καπνός	62,80	4,2	62,71	3,8	66,52	3,6	68,70	3,5	68,63	3,3
Είδη ένδυσης και υπόδησης	87,38	5,8	95,34	5,8	112,51	6,2	140,84	7,2	162,84	7,9
Στέγαση	206,99	13,7	227,07	13,9	230,16	12,6	228,82	11,7	232,18	11,2
Διαρκή αγαθά	83,94	5,6	94,97	5,8	110,05	6,0	130,47	6,7	138,80	6,7
Υγεία	104,44	6,9	104,71	6,4	114,58	6,3	124,43	6,4	134,27	6,5
Μεταφορές	189,19	12,5	209,88	12,8	240,05	13,2	264,87	13,5	274,37	13,3
Επικοινωνίες	61,91	4,1	68,19	4,2	73,69	4,0	78,46	4,0	89,63	4,3
Αναψυχή και πολιτισμός	68,82	4,6	72,87	4,5	85,72	4,7	91,60	4,7	100,17	4,9
Εκπαίδευση	50,83	3,4	57,33	3,5	63,71	3,5	64,21	3,3	66,80	3,2
Ξενοδοχεία, καφενεία και εστιατόρια	145,55	9,6	160,47	9,8	189,11	10,4	209,75	10,7	228,18	11,0
Διάφορα αγαθά και υπηρεσίες	140,19	9,3	154,98	9,5	182,89	10,0	202,61	10,4	212,70	10,3

Πίνακας 4. Μέση μηνιαία δαπάνη των νοικοκυριών (αγορές, τρέχουσες τιμές) για είδη διατροφής: ΕΟΠ 2013 και 2012

Αξία σε ευρώ

Είδη διατροφής και μη οινόπνευματώδη ποτά	ΕΟΠ 2013		ΕΟΠ 2012		ΕΟΠ 2013/2012	ΕΟΠ 2013/2012
	Αξία	Κατανομή %	Αξία	Κατανομή %	Μεταβολή αξίας %	Διαφορά ποσοστιαίας κατανομής %
Σύνολο	307,33	100,0	328,57	100,0	-6,5	
Αλεύρι, ψωμί, δημητριακά	48,24	15,7	49,12	14,9	-1,8	0,8
Κρέας	70,51	22,9	75,37	22,9	-6,4	0,0
Ψάρια	21,90	7,1	24,78	7,5	-11,6	-0,4
Γαλακτοκομικά προϊόντα και αυγά	55,50	18,1	58,72	17,9	-5,5	0,2
Έλαια και λίπη	18,33	6,0	19,82	6,0	-7,5	0,0
Φρούτα	21,77	7,1	24,81	7,6	-12,3	-0,5
Λαχανικά	36,03	11,7	38,61	11,8	-6,7	-0,1
Ζάχαρη, μαρμελάδα, μέλι, σιρόπια, σοκολάτα και ζαχαρωτά	13,85	4,5	15,30	4,7	-9,5	-0,2
Λοιπά είδη διατροφής	4,83	1,6	5,06	1,5	-4,5	0,1
Καφές, τσάι και κακάο	6,93	2,3	6,30	1,9	10,0	0,4
Μεταλλικά νερά, αναψυκτικά, χυμοί φρούτων και λαχανικών	9,44	3,1	10,67	3,2	-11,5	-0,1

Πίνακας 5. Μέση μηνιαία δαπάνη των νοικοκυριών (αγορές, τρέχουσες τιμές), κατά τρόπο κτήσεως αγαθών και υπηρεσιών: ΕΟΠ 2013 και 2012

Αξία σε ευρώ

Τρόπος κτήσεως αγαθών και υπηρεσιών	ΕΟΠ 2013		ΕΟΠ 2012	
	Αξία	Κατανομή %	Αξία	Κατανομή %
Αγορές και απολαβές σε είδος	1.859,89	100,0	2.010,08	100,0
Αγορές	1.509,39	81,2	1.637,10	81,4
Από δική του παραγωγή	19,39	1,0	21,38	1,1
Από δική του επιχείρηση	254,80	13,7	299,15	14,9
Από άλλες πηγές	51,08	2,7	47,56	2,4
Από τον εργοδότη	5,77	0,3	4,89	0,2

Πίνακας 6. Ποσοστιαία κατανομή μέσης μηνιαίας δαπάνης των νοικοκυριών (αγορές, τρέχουσες τιμές) για τις 12 κύριες κατηγορίες αγαθών και υπηρεσιών, κατά τύπο νοικοκυριού, ταξινομημένες κατά φθίνουσα σειρά: ΕΟΠ 2013

%

Αγαθά και υπηρεσίες	Όλα τα νοικοκυριά	Άτομο μόνο, ηλικίας 65 ετών και άνω	Ζευγάρι με 1 παιδί έως και 16 ετών	Ζευγάρι με 2 παιδιά έως και 16 ετών	Ζευγάρι με 3 παιδιά και άνω έως και 16 ετών	Ένας γονέας με 1 παιδί ή περισσότερα έως και 16 ετών	Ζευγάρι ή ένας γονέας με παιδιά άνω των 16 ετών
Είδη διατροφής	20,4	24,6	21,2	18,8	20,5	27,5	19,1
Στέγαση	13,7	19,1	15,3	13,3	12,3	12,1	11,5
Μεταφορές	12,5	5,8	12,0	12,7	13,4	10,5	14,3
Ξενοδοχεία, καφενεία και εστιατόρια	9,6	4,6	8,7	8,5	8,3	7,5	11,1
Διάφορα αγαθά και υπηρεσίες	9,3	9,3	10,3	10,7	6,9	6,7	9,8
Υγεία	6,9	14,0	8,1	6,1	4,7	4,8	6,8
Είδη ένδυσης και υπόδησης	5,8	4,7	5,2	7,1	7,1	5,1	5,7
Διαρκή αγαθά	5,6	8,8	6,1	5,8	5,3	5,2	5,1
Αναψυχή και πολιτισμός	4,6	2,6	4,4	5,2	5,9	5,8	4,5
Οινοπνευματώδη ποτά και καπνός	4,2	2,3	3,9	3,6	3,6	3,8	4,9
Επικοινωνίες	4,1	4,0	4,1	3,8	3,7	3,3	4,5
Εκπαίδευση	3,4		0,5	4,5	8,3	7,8	2,6

Πίνακας 7. Μέση μηνιαία δαπάνη των νοικοκυριών (αγορές, τρέχουσες τιμές), κατά τύπο νοικοκυριού: ΕΟΠ 2013

Αξία σε ευρώ

Τύπος νοικοκυριού	Αξία	Συμμετοχή %
Όλα τα νοικοκυριά	1.509,39	100,0
Άτομο μόνο, ηλικίας κάτω των 65 ετών	1.116,53	74,0
Άτομο μόνο, ηλικίας 65 ετών και άνω	686,91	45,5
Ζευγάρι	1.311,04	86,9
Ζευγάρι με 1 παιδί έως και 16 ετών	2.011,44	133,3
Ζευγάρι με 2 παιδιά έως και 16 ετών	2.143,21	142,0
Ζευγάρι με 3 παιδιά και άνω έως και 16 ετών	1.911,72	126,7
Ένας γονέας με 1 παιδί ή περισσότερα έως και 16 ετών	1.285,14	85,1
Ζευγάρι ή ένας γονέας με παιδιά άνω των 16 ετών	1.818,23	120,5
Άλλο είδος νοικοκυριού	1.847,63	122,4

Πίνακας 8. Μέση μηνιαία δαπάνη των νοικοκυριών (αγορές, τρέχουσες τιμές) κατά θέση στην εργασία του υπευθύνου: ΕΟΠ 2013 και 2012

Αξία σε ευρώ

Θέση στην εργασία	ΕΟΠ 2013	ΕΟΠ 2012	ΕΟΠ 2013 /2012
	Αξία	Αξία	Μεταβολή %
Σύνολο αγορών	1.509,39	1.637,10	-7,8
Μισθωτός	1.807,84	1.975,08	-8,5
Αυτοαπασχολούμενος με μισθωτούς	3.011,11	2.884,05	4,4
Αυτοαπασχολούμενος χωρίς μισθωτούς	1.772,20	2.026,14	-12,5
Οικονομικά μη ενεργός ή άνεργος	1.239,59	1.300,92	-4,7

Πίνακας 9. Μέση μηνιαία δαπάνη των νοικοκυριών (αγορές, τρέχουσες τιμές), κατά ομάδες ηλικιών του υπευθύνου του νοικοκυριού: ΕΟΠ 2013 και 2012

Αξία σε ευρώ

Ομάδες ηλικιών	ΕΟΠ 2013		ΕΟΠ 2012	
	Αξία	Συμμετοχή %	Αξία	Συμμετοχή %
Όλα τα νοικοκυριά	1509,39	100,0	1.637,10	100,0
Μέχρι 24 ετών	995,24	65,9	938,42	57,3
25 - 34 ετών	1438,82	95,3	1.528,23	93,3
35 - 44 ετών	1705,9	113,0	1.966,30	120,1
45 - 54 ετών	1881,75	124,7	2.051,31	125,3
55 - 64 ετών	1709,55	113,3	1.887,79	115,3
65 - 74 ετών	1397,28	92,6	1.337,30	81,7
75 ετών και άνω	850,29	56,3	870,85	53,2

Πίνακας 10. Μέση μηνιαία κατανάλωση των νοικοκυριών (ποσότητα) ειδών διατροφής και οينوπνευματωδών ποτών και καπνού: ΕΟΠ 2013 και 2012

Είδος	Μονάδα μέτρησης	ΕΟΠ 2013	ΕΟΠ 2012	Διαφορά ποσότητας	Μεταβολή %
Ρύζι	Γραμμάρια	1.317	1.296	21	1,6
Ψωμί και είδη αρτοποιίας	Γραμμάρια	10.809	11.140	-331	-2,9
Ζυμαρικά	Γραμμάρια	2.766	2.672	94	3,5
Κρέας	Γραμμάρια	10.413	11.029	-616	-5,6
Ψάρια	Γραμμάρια	2.947	3.143	-196	-6,2
Γάλα	Χιλιοστόλιτρα	12.122	12.418	-296	-2,4
Αυγά	Τεμάχια	15	16	-1	-6,3
Γιαούρτι	Γραμμάρια	1.731	1.745	-14	-0,8
Τυρί	Γραμμάρια	3.185	3.373	-188	-5,6
Φρούτα νωπά, συντηρημένα και ξηροί καρποί	Γραμμάρια	17.567	19.916	-2.349	-11,8
Λαχανικά νωπά, συντηρημένα και όσπρια	Γραμμάρια	26.272	28.403	-2.131	-7,5
Ελαιόλαδο	Χιλιοστόλιτρα	3.477	3.729	-252	-6,8
Τσιγάρα	Τεμάχια	221	237	-16	-6,8
Οينوπνευματώδη ποτά	Χιλιοστόλιτρα	3.781	3.788	-7	-0,2

Πίνακας 11. Μέση μηνιαία κατανάλωση των νοικοκυριών (ποσότητα) ηλεκτρικής ενέργειας, φυσικού αερίου, και άλλων καυσίμων για την κύρια κατοικία: ΕΟΠ 2013 και 2012

Ηλεκτρική ενέργεια, φυσικό αέριο και καύσιμα υγρά και στερεά	Μονάδα μέτρησης	ΕΟΠ 2013	ΕΟΠ 2012	Διαφορά ποσότητας	Μεταβολή %
Ηλεκτρική ενέργεια	Κιλοβατώρες	324,07	320,11	3,96	1,2
Φυσικό αέριο	Κυβικά μέτρα	7,31	7,55	-0,24	-3,2
Υγραέριο	Γραμμάρια	839,43	836,53	2,90	0,3
Καύσιμα υγρά	Λίτρα	30,05	55,73	-25,68	-46,1
Καύσιμα στερεά	Κιλά	65,72	54,45	11,27	20,7

Πίνακας 12. Δείκτες συνθηκών διαβίωσης: ΕΟΠ 2013 και 2012

Ανέσεις των νοικοκυριών στην κύρια κατοικία	ΕΟΠ 2013		ΕΟΠ 2012		Μεταβολή αριθμού νοικοκυριών %
	Αριθμός νοικοκυριών	Κατανομή %	Αριθμός νοικοκυριών	Κατανομή %	
Σύνολο νοικοκυριών	4.178.116	100,0	4.163.236	100,0	0,4
Τηλεόραση έγχρωμη	4.150.163	99,3	4.135.851	99,3	0,3
Προσωπικός ηλεκτρονικός υπολογιστής	2.486.661	59,5	2.413.165	58,0	3,0
Κινητό τηλέφωνο	3.728.068	89,2	3.712.447	89,2	0,4
Δεύτερη κατοικία	690.732	16,5	701.472	16,8	-1,5
Πλυντήριο πιάτων	1.522.999	36,5	1.555.028	37,4	-2,1
Σταθερό τηλέφωνο	3.407.413	81,6	3.468.276	83,3	-1,8
Καταψύκτης	1.121.432	26,8	1.088.598	26,1	3,0
Κεντρική θέρμανση	1.592.835	38,1	2.317.127	55,7	-31,3
Επιβατικό αυτοκίνητο ΙΧ	2.699.915	64,6	2.665.966	64,0	1,3
Κλειστός χώρος στάθμευσης	560.771	13,4	564.498	13,6	-0,7

Πίνακας 13. Πεντημόρια ισοδύναμης δαπάνης των νοικοκυριών και δείκτης ανισοκατανομής (S80/S20): ΕΟΠ 2013 και 2012

Αξία σε ευρώ, τρέχουσες τιμές

Πεντημόρια δαπάνης	Ισοδύναμη δαπάνη (αγορές)		Ισοδύναμη συνολική δαπάνη	
	ΕΟΠ 2013	ΕΟΠ 2012	ΕΟΠ 2013	ΕΟΠ 2012
1 ^ο πεντημόριο	333,19	338,45	493,88	491,96
2 ^ο πεντημόριο	530,77	539,09	709,73	726,34
3 ^ο πεντημόριο	710,67	743,12	910,14	948,66
4 ^ο πεντημόριο	958,57	1010,75	1187,85	1263,10
5 ^ο πεντημόριο	1891,14	1981,52	2213,28	2309,78
S80/S20	5,7	5,9	4,5	4,7

Πίνακας 14. Πεντημόρια ισοδύναμης δαπάνης των νοικοκυριών ανά κατηγορία αγαθών και υπηρεσιών: ΕΟΠ 2013 και ΕΟΠ 2012

%

Αγαθά και υπηρεσίες	ΕΟΠ 2013		ΕΟΠ 2012	
	1 ^ο πεντημόριο (χαμηλότερο 20%)	5 ^ο πεντημόριο (υψηλότερο 20%)	1 ^ο πεντημόριο (χαμηλότερο 20%)	5 ^ο πεντημόριο (υψηλότερο 20%)
Σύνολο	100,0	100,0	100,0	100,0
Είδη διατροφής	32,3	13,5	33,6	13,5
Οινοπνευματώδη ποτά και καπνός	3,5	3,6	3,2	3,3
Είδη ένδυσης και υπόδησης	3,1	7,0	2,6	6,8
Στέγαση	25,0	10,5	23,2	10,3
Διαρκή αγαθά οικιακής χρήσης	3,1	7,8	3,5	8,1
Υγεία	7,6	7,2	7,2	7,1
Μεταφορές	6,2	14,9	6,5	14,7
Επικοινωνίες	5,4	3,1	6,5	3,2
Αναψυχή και πολιτισμός	1,9	6,4	2,1	5,9
Εκπαίδευση	1,5	3,3	0,7	3,6
Ξενοδοχεία, καφενεία και εστιατόρια	4,6	11,9	5,1	11,3
Διάφορα αγαθά και υπηρεσίες	5,7	10,8	5,9	12,1

Πίνακας 15. Κατώφλι κινδύνου φτώχειας: ΕΟΠ 2013 και 2012

Αξία σε ευρώ

Ισοδύναμη δαπάνη (αγορές) κατ' έτος		Ισοδύναμη συνολική δαπάνη κατ' έτος	
2013	2012	2013	2012
5.253,77	5.524,20	6.492,53	6.822,72

Πίνακας 16. Ποσοστό πληθυσμού σε κίνδυνο φτώχειας: ΕΟΠ 2013 και 2012

%

Ισοδύναμη δαπάνη (αγορές)		Ισοδύναμη συνολική δαπάνη	
2013	2012	2013	2012
21,0	21,2	14,7	15,3

Πίνακας 17. Μέση μηνιαία ισοδύναμη δαπάνη των νοικοκυριών (αγορές, τρέχουσες τιμές) για αγαθά και υπηρεσίες: ΕΟΠ 2013

Αξία σε ευρώ

Αγαθά και υπηρεσίες	Φτωχός πληθυσμός		Μη Φτωχός πληθυσμός		Φτωχός/ μη φτωχός %
	Αξία	%	Αξία	%	
Σύνολο	337,87	100,0	1.030,22	100,0	32,8
Είδη διατροφής	113,60	33,6	193,78	18,8	58,6
Οινοπνευματώδη ποτά και καπνός	11,61	3,4	42,04	4,1	27,6
Είδη ένδυσης και υπόδησης	11,16	3,3	61,79	6,0	18,1
Στέγαση	73,07	21,6	146,00	14,2	50,0
Διαρκή αγαθά οικιακής χρήσης	11,79	3,5	62,24	6,0	18,9
Υγεία	30,38	9,0	72,51	7,0	41,9
Μεταφορές	19,62	5,8	131,96	12,8	14,9
Επικοινωνίες	20,92	6,2	40,57	3,9	51,6
Αναψυχή και πολιτισμός	6,42	1,9	47,52	4,6	13,5
Εκπαίδευση	3,67	1,1	29,28	2,8	12,5
Ξενοδοχεία, καφενεία και εστιατόρια	14,85	4,4	103,35	10,0	14,4
Διάφορα αγαθά και υπηρεσίες	20,78	6,2	99,17	9,6	21,0

Πίνακας 18. Ποσοστιαία κατανομή μέσης μηνιαίας δαπάνης των νοικοκυριών (αγορές, τρέχουσες τιμές) για αγαθά και υπηρεσίες, σε χώρες της Ευρώπης: ΕΟΠ 2013 και 2012

%

Αγαθά και υπηρεσίες	Βουλγαρία 2013	Γερμανία 2012	Ελλάδα 2013	Ηνωμένο Βασίλειο 2012	Ισπανία 2013	Νορβηγία 2012
Είδη διατροφής	39,8	13,9	20,4	13,3	15,1	11,8
Οινοπνευματώδη ποτά και καπνός	4,8		4,2	3,0	2,0	2,7
Είδη ένδυσης και υπόδησης	4,2	4,6	5,8	5,1	5,0	5,4
Στέγαση	17,0	34,3	13,7	15,6	33,1	31,2
Διαρκή αγαθά	4,1	5,5	5,6	6,6	4,2	5,6
Υγεία	6,3	4,2	6,9	1,6	3,2	2,6
Μεταφορές	8,2	14,2	12,5	15,8	11,5	18,7
Επικοινωνίες	5,2	2,5	4,1	3,2	3,0	1,9
Αναψυχή και πολιτισμός	5,4	10,6	4,6	15,0	5,7	10,0
Εκπαίδευση		0,7	3,4	1,8	1,3	0,2
Ξενοδοχεία, καφενεία και εστιατόρια	5,0	5,5	9,6	9,6	8,3	3,6
Διάφορα αγαθά και υπηρεσίες		3,9	9,3	9,3	7,5	6,2

**Πίνακας 19. Συντελεστές μεταβλητότητας στις 12 κατηγορίες αγαθών και υπηρεσιών:
ΕΟΠ 2013**

%

Αγαθά και υπηρεσίες	Συντελεστής μεταβλητότητας %
Σύνολο	2,4
Είδη διατροφής	1,8
Οινοπνευματώδη ποτά και καπνός	3,4
Είδη ένδυσης και υπόδησης	4,3
Στέγαση	1,8
Διαρκή αγαθά	4,6
Υγεία	4,3
Μεταφορές	4,0
Επικοινωνίες	1,9
Αναψυχή και πολιτισμός	6,6
Εκπαίδευση	6,1
Ξενοδοχεία, καφενεία και εστιατόρια	4,1
Διάφορα αγαθά και υπηρεσίες	3,6

ΕΠΕΞΗΓΗΜΑΤΙΚΕΣ ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ

Έρευνα Οικογενειακών Προϋπολογισμών

Η Έρευνα Οικογενειακών Προϋπολογισμών – ΕΟΠ (Household Budget Survey) είναι μία στατιστική έρευνα με την οποία συγκεντρώνονται πληροφορίες από αντιπροσωπευτικό δείγμα νοικοκυριών για τη σύνθεσή τους, την απασχόληση των μελών τους, τις συνθήκες στέγασης και, κυρίως, για τις δαπάνες διαβίωσής τους, καθώς και για τα εισοδήματά τους. Οι πληροφορίες για τις δαπάνες που συγκεντρώνονται από τα νοικοκυριά είναι πολύ αναλυτικές. Δεν συγκεντρώνονται, δηλαδή, πληροφορίες για κατηγορίες δαπανών συνολικά, όπως «δαπάνες διατροφής», «είδη ένδυσης – υπόδησης», «δαπάνες για υγεία» κλπ., αλλά για καθεμία δαπάνη χωριστά, π.χ. ψωμί άσπρο, γάλα νωπό πλήρες, μοσχάρι νωπό κλπ., υποδήματα ανδρικά, γυναικεία κλπ. ή μικροβιολογικές εξετάσεις, φάρμακα κλπ.

Βασικός στόχος της έρευνας είναι η αναθεώρηση του Δείκτη Τιμών Καταναλωτή που καταρτίζεται από την ΕΛΣΤΑΤ. Επιπλέον, η ΕΟΠ αποτελεί την πλέον κατάλληλη πηγή για:

- τη συμπλήρωση των διαθέσιμων στατιστικών στοιχείων με την εκτίμηση της συνολικής ιδιωτικής κατανάλωσης,
- τη μελέτη του ύψους και της διάρθρωσης των δαπανών των νοικοκυριών σε σχέση με το εισόδημά τους, καθώς και τα άλλα οικονομικά, κοινωνικά και δημογραφικά χαρακτηριστικά τους,
- την ανάλυση των μεταβολών του επιπέδου διαβίωσης των νοικοκυριών σε σχέση με τις προηγούμενες έρευνες,
- τη μελέτη της σχέσης μεταξύ των αγορών και των σε είδος απολαβών των νοικοκυριών,
- τη μελέτη των ορίων χαμηλού εισοδήματος κατά διάφορες κοινωνικο - οικονομικές κατηγορίες και ομάδες του πληθυσμού, καθώς και
- τη μελέτη των αλλαγών στις διατροφικές συνήθειες των νοικοκυριών της Χώρας.

Ιστορικό της έρευνας

Η ΕΟΠ 2013 είναι η δέκατη τέταρτη κατά σειρά έρευνα που έχει διενεργηθεί στην Ελλάδα. Η πρώτη ΕΟΠ στην Ελλάδα διενεργήθηκε κατά τα έτη 1957/58, είχε διάρκεια ένα χρόνο και το δείγμα ανήλθε σε 2.500, περίπου, νοικοκυριά των αστικών περιοχών της Χώρας. Η έρευνα αυτή συνεχίστηκε κατά τα επόμενα έτη και μέχρι το έτος 1972 μόνο σε δήμους άνω των 30.000 κατοίκων, σε μικρότερο, όμως, δείγμα νοικοκυριών.

Τον Απρίλιο του έτους 1963, παράλληλα με την έρευνα στις αστικές περιοχές, άρχισε ευρείας έκτασης έρευνα στις ημιαστικές και στις αγροτικές περιοχές της Χώρας, δηλαδή σε δήμους και κοινότητες με πληθυσμό κάτω των 10.000 κατοίκων, διήρκεσε ένα χρόνο, περιελήφθησαν 3.755 νοικοκυριά των περιοχών αυτών και συνεχίστηκε μέχρι το έτος 1972 σε μικρότερο, όμως, δείγμα νοικοκυριών.

Κατά τα έτη 1974, 1981/82, 1987/88, 1993/94, 1998/99, 2004/2005 πραγματοποιήθηκαν Έρευνες Οικογενειακών Προϋπολογισμών, οι οποίες κάλυψαν όλες τις περιοχές της Χώρας, σε δείγμα, περίπου, 7.500 νοικοκυριών για την πρώτη και σε δείγμα, περίπου, 6.000 έως 6.800 νοικοκυριών για καθεμία από τις τέσσερις επόμενες, και είχαν διάρκεια ένα έτος.

Από το έτος 2008 αποφασίστηκε, για εθνικές ανάγκες (κατάρτιση Δείκτη Τιμών Καταναλωτή με μεγαλύτερη αξιοπιστία, παραγωγή συγκρίσιμων στατιστικών για τις ανάγκες των Εθνικών Λογαριασμών), η διενέργεια της έρευνας να είναι ετήσια και συνεχής, δηλαδή να έχει διάρκεια ένα χρόνο και να πραγματοποιείται κάθε χρόνο. Συγκεκριμένα το 2008 πραγματοποιήθηκε σε αρχικό δείγμα, περίπου, 4.000 νοικοκυριών και κάλυψε όλες τις περιοχές της Χώρας.

Νομικό πλαίσιο

Η Έρευνα Οικογενειακών Προϋπολογισμών 2013 διενεργήθηκε από την ΕΛΣΤΑΤ, με απόφαση του Προέδρου της ΕΛΣΤΑΤ, σε δείγμα ιδιωτικών νοικοκυριών όλων των περιοχών της Χώρας.

Κάλυψη

Η έρευνα καλύπτει όλα τα ιδιωτικά νοικοκυριά της Χώρας με τα μέλη τους, ανεξάρτητα από το μέγεθος ή οποιαδήποτε οικονομικά και κοινωνικά χαρακτηριστικά τους.

Εξαιρούνται από την έρευνα:

- Οι συλλογικές κατοικίες, όπως ξενοδοχεία, πανσιόν, νοσοκομεία, γηροκομεία, στρατόπεδα, αναμορφωτήρια κλπ. Συλλογικές κατοικίες θα θεωρηθούν και τα νοικοκυριά που παρέχουν στέγη με διατροφή σε πέντε τροφίμους και άνω.
- Τα νοικοκυριά με μέλη ξένους υπηκόους που υπηρετούν σε ξένες διπλωματικές αποστολές.

Δειγματοληψία

Η έρευνα είναι δειγματοληπτική, με τελική δειγματοληπτική μονάδα το νοικοκυριό και μονάδες ανάλυσης τα νοικοκυριά και τα μέλη τους. Η ΕΟΠ βασίζεται σε δισταδιακή στρωματοποιημένη δειγματοληψία νοικοκυριών από πλαίσιο δειγματοληψίας, που έχει δημιουργηθεί με βάση τα στοιχεία για το Μόνιμο Πληθυσμό της Απογραφής 2011 και καλύπτει πλήρως τον πληθυσμό αναφοράς, ώστε να εξασφαλίζεται η αντιπροσωπευτικότητα του δείγματος.

Μέγεθος δείγματος	Το μέγεθος του δείγματος ανήλθε στα 3.468 νοικοκυριά (κλάσμα δειγματοληψίας 0,08%), το οποίο ισοκατανεμήθηκε μέσα στο έτος, ώστε να επιλεγούν 4 ισοδύναμα ανεξάρτητα δείγματα που αντιστοιχούν στα 4 τρίμηνα του έτους. Ο συνολικός αριθμός των δήμων και κοινοτήτων που επιλέχθηκαν για την έρευνα ανήλθε σε 337 και των οικισμών σε 360, ενώ ο αριθμός των μονάδων επιφανείας ανήλθε σε 619.
Σταθμίσεις	<p>Για την εκτίμηση των χαρακτηριστικών της έρευνας, τα στοιχεία κάθε ατόμου και κάθε νοικοκυριού του δείγματος πολλαπλασιάστηκαν με έναν αναγωγικό συντελεστή. Ο αναγωγικός συντελεστής προκύπτει ως το γινόμενο των ακόλουθων τριών παραγόντων (σταθμίσεων):</p> <p>α. της αντίστροφης πιθανότητας επιλογής του ατόμου, που συμπίπτει με την αντίστροφη πιθανότητα επιλογής του νοικοκυριού,</p> <p>β. του αντίστροφου του ποσοστού απόκρισης των νοικοκυριών εντός του στρώματος,</p> <p>γ. ενός διορθωτικού συντελεστή, ο οποίος καθορίζεται κατά τρόπο, ώστε:</p> <p>ι) η εκτίμηση των ατόμων, κατά φύλο και ομάδες ηλικιών, που θα προκύψει ανά γεωγραφική περιφέρεια να συμπίπτει με τον αντίστοιχο αριθμό που υπολογίστηκε με προβολή του πληθυσμού για το έτος αναφοράς της έρευνας και βασίστηκε στη Φυσική Κίνηση Πληθυσμού (Απογραφή Πληθυσμού 2011 και γεννήσεις, θάνατοι, μετανάστευση),</p> <p>ii) η εκτίμηση των νοικοκυριών, κατά τάξη μεγέθους (1, 2, 3, 4 ή 5 μέλη), να συμπίπτει με αυτή του έτους αναφοράς που υπολογίστηκε με προβολή βασισμένη στη διαχρονική τάση της Απογραφής Πληθυσμού των ετών 2001 και 2011.</p>
Μεθοδολογία μέτρησης της φτώχειας	Η γραμμή φτώχειας (το κατώφλι της φτώχειας) υπολογίζεται με τη σχετική έννοια (φτωχός σε σχέση με τους άλλους) και ορίζεται στο 60% της διάμεσης ισοδύναμης δαπάνης από αγορές του νοικοκυριού, διαφοροποιούμενη από την έννοια του κινδύνου της απόλυτης φτώχειας (ο φτωχός που στερείται βασικών μέσων επιβίωσης). Στη τελική καταναλωτική δαπάνη περιλαμβάνονται εισοδηματικές συνιστώσες, όπως το τεκμαρτό ενοίκιο από ιδιοκατοίκηση, οι έμμεσες κοινωνικές μεταβιβάσεις, τα εισοδήματα σε είδος.
Ισοδύναμη δαπάνη και κλίμακα ισοδυναμίας	Ως «ισοδύναμη δαπάνη» ορίζεται η συνολική δαπάνη του νοικοκυριού μετά τη διαίρεσή της με το ισοδύναμο μέγεθος του νοικοκυριού. Το ισοδύναμο μέγεθος του νοικοκυριού υπολογίζεται με βάση την τροποποιημένη κλίμακα του ΟΟΣΑ, σύμφωνα με την οποία ορίζεται συντελεστής στάθμισης 1 για τον πρώτο ενήλικα, 0,5 για τον δεύτερο ενήλικα και παιδιά 14 ετών και άνω και 0,3 για παιδιά κάτω των 14 ετών. Παράδειγμα: οι δαπάνες του νοικοκυριού με δύο ενήλικες και δύο παιδιά κάτω των 14 ετών διαιρείται με το συντελεστή ισοδυναμίας $1+0,5+(2 \times 0,3) = 2,1$, για νοικοκυριό με δύο ενήλικες διά 1,5, για νοικοκυριό με 2 ενήλικες και 2 παιδιά ηλικίας 14 ετών και άνω διά 2,5 κλπ.
Κατάσταση πληθυσμού	<p>Φτωχός πληθυσμός: ο πληθυσμός που έχει δαπάνη μικρότερη ή ίση από το κατώφλι της φτώχειας</p> <p>Μη Φτωχός πληθυσμός: ο πληθυσμός που έχει δαπάνη μεγαλύτερη από το κατώφλι της φτώχειας</p>
Δείκτης ανισοκατανομής (S80/S20)	Η ανισότητα στην κατανομή της δαπάνης (S80 / S20) εκφράζεται ως λόγος του συνόλου της ισοδύναμης δαπάνης του 20% του πληθυσμού με την υψηλότερη ισοδύναμη δαπάνη προς το σύνολο ανάλογης δαπάνης του 20% του πληθυσμού με τη χαμηλότερη δαπάνη. Συγκρίνει, δηλαδή, το μερίδιο της δαπάνης του πλουσιότερου 20% του πληθυσμού με το 20% του φτωχότερου.
Δαπάνη νοικοκυριών	Συνολική καταναλωτική δαπάνη του νοικοκυριού είναι η αξία, σε χρήμα, των αγαθών και υπηρεσιών που αγόρασε το νοικοκυριό, για να καλύψει τις οικογενειακές και τις κοινωνικές του ανάγκες.
Τελική δαπάνη των νοικοκυριών	Τελική καταναλωτική δαπάνη του νοικοκυριού είναι η αξία, σε χρήμα, των αγαθών και υπηρεσιών που αγόρασε το νοικοκυριό ή έλαβε σε είδος (από δική του παραγωγή, δικό του κατάστημα, τον εργοδότη ή από άλλου), για να καλύψει τις οικογενειακές και τις κοινωνικές του ανάγκες.
Ταξινόμηση δαπανών νοικοκυριών	<p>Για την έρευνα χρησιμοποιήθηκε η νέα ταξινόμηση ειδών και υπηρεσιών (COICOP-HBS) που προτάθηκε στα κράτη μέλη από τη Eurostat (Household Budget Surveys in the European Union, methodology and recommendations for harmonization, 2003). Οι δώδεκα (12) κύριες ομάδες είναι:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Είδη διατροφής και μη οινόπνευματώδη ποτά ▪ Οινόπνευματώδη ποτά και καπνός ▪ Είδη ένδυσης και υπόδησης ▪ Στέγαση, ύδρευση, καύσιμα και φωτισμός κύριας και δευτερεύουσας ή εξοχικής κατοικίας

- Διαρκή αγαθά οικιακής χρήσης - οικιακά είδη άμεσης κατανάλωσης και οικιακές υπηρεσίες
- Υγεία
- Μεταφορές
- Επικοινωνίες
- Αναψυχή και πολιτισμός
- Εκπαίδευση
- Ξενοδοχεία, καφενεία και εστιατόρια
- Διάφορα αγαθά και υπηρεσίες

Περίοδος αναφοράς δαπανών

Στην έρευνα χρησιμοποιούνται διάφορες περίοδοι αναφοράς που έχουν καθοριστεί, ανάλογα με τη συχνότητα που πραγματοποιούνται από τα νοικοκυριά τα διάφορα είδη δαπανών ή λαμβάνονται τα εισοδήματα, με στόχο τη μείωση των δειγματοληπτικών σφαλμάτων μνήμης. Περίοδοι αναφοράς που χρησιμοποιήθηκαν είναι οι δεκατέσσερις (14) ημέρες της έρευνας για τις καθημερινές δαπάνες του νοικοκυριού, όπως είδη διατροφής και οινόπνευματώδη ποτά, είδη καθαριότητας (απορρυπαντικά, σαπούνια, χαρτί υγείας) κλπ., ο μήνας, το δίμηνο, το τρίμηνο, το τετράμηνο, το εξάμηνο και το έτος για δαπάνες που πληρώνονται σε τακτά χρονικά διαστήματα για υπηρεσίες που παρασχέθηκαν ή θα παρασχεθούν στο μέλλον, όπως λογαριασμοί ηλεκτρικού, νερού, τηλεφώνου, κοινοχρήστων κλπ., τέλη κυκλοφορίας και ασφάλιστρα αυτοκινήτων, ενοίκιο κύριας και δευτερεύουσας ή εξοχικής κατοικίας κλπ., καθώς και οι τελευταίες 30 ημέρες, οι τελευταίοι 3, 6 ή 12 μήνες που προηγήθηκαν από τη λήξη της έρευνας στο νοικοκυριό (περιλαμβάνονται και οι 14 ημέρες της έρευνας) για δαπάνες επίπλων, ειδών επίπλωσης, ηλεκτρικών συσκευών κλπ., δαπάνες ειδών ένδυσης και υπόδησης, θεραπευτικών συσκευών κλπ., δαπάνες υγείας και εκπαίδευσης, δαπάνες διακοπών και παραθερισμού κλπ.

Τρόποι κτήσεως αγαθών και υπηρεσιών

Με την έρευνα συγκεντρώνονται πληροφορίες και για τον τρόπο απόκτησης από τα νοικοκυριά των αγαθών και των υπηρεσιών που χρησιμοποιούν για την κάλυψη των αναγκών τους. Η απόκτηση των αγαθών και υπηρεσιών μπορεί να πραγματοποιηθεί με αγορά ή με άλλους τρόπους (από δική του παραγωγή ή δική του επιχείρηση, από το Κράτος, από άλλα νοικοκυριά ή από τον εργοδότη).

Προϋποθέσεις καταγραφής των δαπανών

- Να έχουν πραγματοποιηθεί μέσα στην περίοδο αναφοράς που έχει οριστεί για το αντίστοιχο αγαθό ή υπηρεσία, π.χ. στις δεκατέσσερις ημέρες για τα είδη διατροφής, στο μήνα για τα είδη ένδυσης, στους 12 μήνες για τα διαρκή αγαθά κλπ.
- Το είδος στο οποίο αναφέρεται η δαπάνη να έχει περιέλθει στην κατοχή του νοικοκυριού και η υπηρεσία να του έχει προσφερθεί μέσα στην περίοδο αναφοράς της, ανεξάρτητα αν προορίζεται για να καλύψει τις ανάγκες του ή για να δοθεί σε άλλα νοικοκυριά.
- Τα είδη που προέρχονται από γεωργική - κτηνοτροφική παραγωγή του νοικοκυριού, αλιεία, δάση ή θήρα να έχουν καταναλωθεί από το νοικοκυριό στην περίοδο αναφοράς τους.
- Τα αγαθά που αγοράζει ένα νοικοκυριό για να τα προσφέρει ως δώρο σε άλλα νοικοκυριά καταγράφονται στο νοικοκυριό που τα αγοράζει. Το νοικοκυριό που τα δέχεται δεν τα καταγράφει ως αγορά.
- Τα αγαθά που λαμβάνει ένα νοικοκυριό από το κατάστημά του, χωρίς πληρωμή, για να τα προσφέρει ως δώρο σε άλλα νοικοκυριά, καταγράφονται ως δαπάνη στο νοικοκυριό που τα προσφέρει.

Εκτίμηση της αξίας αγαθών και υπηρεσιών

- **Για τις αγορές** : Στην τιμή των αγαθών και υπηρεσιών που αποκτούν τα νοικοκυριά με αγορά προστίθεται και κάθε άλλη δαπάνη που είναι απαραίτητη, ώστε αυτά να καταναλωθούν ή να χρησιμοποιηθούν, π.χ. μεταφορικά, τοποθέτηση ηλεκτρικών συσκευών κλπ. Στην περίπτωση που τα αγαθά ή οι υπηρεσίες έχουν αποκτηθεί με δόσεις ή με πιστωτική κάρτα, η αξία τους καταγράφεται ολόκληρη και όχι μόνο το μέρος των δόσεων που έχουν αποπληρωθεί μέσα στην περίοδο αναφοράς.
- **Για τις απολαβές σε είδος** : Η τιμή των αγαθών και υπηρεσιών που παίρνουν τα νοικοκυριά χωρίς πληρωμή υπολογίζεται από τα ίδια ή από τον ερευνητή, με βάση τις λιανικές τιμές που ισχύουν στην τοπική ή την πλησιέστερη αγορά.

Παραπομπές

Περισσότερες πληροφορίες (πίνακες, γραφήματα, μεθοδολογία), σχετικά με την Έρευνα Οικογε-νειακών Προϋπολογισμών, μπορούν να αναζητηθούν στην ιστοσελίδα της ΕΛΣΤΑΤ www.statistics.gr, στο σύνδεσμο «Στατιστικά Θέματα > Εισόδημα – Δαπάνες Νοικοκυριών > Οικογενειακοί Προϋπολογισμοί»